

خیزش ۱۴ ژانویه ۲۰۱۱ (۲۴ دی ۱۳۸۹) در تونس که به سقوط «بن‌علی»، دیکتاتور سابق این کشور، منجر شد، منشأ سلسله وقایعی در کشورهای مختلف عربی شد که نام «بهار عربی» بر آن نهاند. اما جنبش‌هایی که خیلی سریع و انفجاری در جهان عرب شکل گرفته بودند، یک به یک یا منحرف شدند و یا متوقف و به نظر می‌رسید تنها کشوری که جنبش در آن به انجام مطلوبی رسید تونس باشد که سرسلسله این جریان بود. البته این تصور چندانی‌بی‌منطق به نظر نمی‌رسید؛ چرا که مقارن با آغاز جنگ‌های داخلی در بخش کشورهای عربی و کودتا در دیگر کشورهای عربی این کشور ثبات نسبی داشت. اما این ثبات گویا ظاهری بود و خیلی‌س زود ناکارآمدی دولت‌های بس از انقلاب، مردم تونس را ناراضی کرد و منشأ شورش‌هایی شد و حالا نیز بحث احتمال بازگشت دیکتاتوری مطرح می‌شود.

اوضاع سیاسی در تونس پس از اقدامات شبه کودتای «قیس سَعید» رئیس‌جمهور این کشور و انحلال دولت و پارلمان و اخیرا نیز انحلال شورای عالی قضایی همچنان متشنج است. رئیس‌جمهور تونس در اواخر ژوئیه سال پیش میلادی (مرداد ۱۴۰۰) با اتکا به یک ماده قانون اساسی که اختیارات گسترده‌ای به او می‌داد دولت این کشور را عزل کرد، کار مجلس را به حالت تعلیق درآورد و مصونیت نمایندگان را لغو کرد. حزب اسلام‌گرای «البقیسه» که تا آن زمان حکومت می‌کرد، پس از این اقدامات، عملاً از قدرت کنار گذاشته شد. البته رئیس‌جمهور تونس را به کودتا متهم کرد و از همان زمان اعتراض‌ها در میان مردم آغاز شد. حالا نوبت به مرحله دیگر رسیده است.

نیروهای پلیس تونس صبح روز دوشنبه در شورای عالی قضایی را پلمب کرده و مانع ورود کارکنان به داخل این شورا شدند. شبکه‌های خبری به نقل از یک منبع قضایی گزارش داد که نیروهای پلیس از ورود کارکنان به داخل شورا ممانعت می‌کنند و «آس الحمدای» رئیس کانون قضات تونس نیز گفت که ما راپزنی‌ها برای اتخاذ تصمیماتی جهت حمایت از دستگاه قضایی و حفظ حرمت دادگاه‌ها را آغاز کرده‌ایم. وی افزود که رئیس‌جمهور به هیچ‌عنوان قصد اجرای اصلاحات را ندارد بلکه می‌خواهد قوه قضائیه را همانند بقیه نهادها تحت سلطه خود بگیرد.

«یوسف بوازخر» رئیس شورای عالی قضایی تونس نیز با اشاره به اینکه نیروهای امنیتی مانع ورود اعضا و کارکنان شورا به محل کار خود شدند، گفت که ما فعالیت‌های خود را چه از داخل شورا و چه خارج از آن ادامه خواهیم داد و اینکه گفته شود دوره این شورا دیگر به سر آمده، باعث نمی‌شود که نهاد دیگری مسئولیت اجرای قانون را برعهده بگیرد.

عالی نیز دستور قیس سعید برای انحلال شورای عالی قضایی را اقدامی خطرناک توصیف کرد که از زیر سقف وزارت کشور صادر شده و نشان‌دهنده استقلال حکومت نظامی اثر است که اعتقادی به استقلال دیگر قوا ندارد.

«منصف المرزوقی»، رئیس‌اسلام‌گرای پارلمان تونس نیز پیشتر در گفتوگو با الجزیره، با بیان این‌که پارلمان اولین رکن قانون اساسی در تونس است، از نمایندگان خواست بود تا به هر شکلی شده جلسه پارلمان را تشکیل داده و رأی به برکناری قیس سعید بدهند. المرزوقی همچنین گفت رئیس‌جمهور تونس در حال نابودی کشور است و نهادهای امنیتی تونسی باید جلوی او را بگیرند. رئیس برکنار شده پارلمان تونس،

رئیس‌جمهور را فردی ناعادل و بی‌کفایت توصیف کرد و گفت که او موجب کاهش رتبه تونس در دموکراسی جهانی شده است.

چرا انحلال؟

قیس سعید شاهنامه شنبه همزمان با اعلام انحلال شُورای عالی قضایی، (ایسن نهاد را به «جانبداری» متهم کرد و گفت این شورا به ابزاری «برای اهداف شخصی یا سیاسی» تبدیل شده بود. او با این حال «به همه در تونس و در خارج از کشور» اطمینان داد که با انحلال این نهاد عالی قضایی، قصد دخالت در عملکرد دستگاه قضایی تونس را ندارد و در هیچ پرونده قضایی یا انتصاب قضایی مداخله نخواهد کرد. بر اساس ویدئویی که از سوی دفتر ریاست‌جمهوری تونس منتشر شد، سعید در دیدار با نجله بودن نخست‌وزیر این کشور گفت: «به این انحلال متوسل شدم فقط به‌دلیل این‌که ضروری شده بود». شُورای عالی قضایی تونس که یک نهاد مستقل از دولت است، در سال ۲۰۱۶ برای انتصاب قضات تشکیل شد. این شورا از ۴۵ قاضی تشکیل شده که دو سوم آنان با رأی پارلمان تونس انتخاب می‌شوند و افراد منتخب، یک سوم دیگر را منصوب می‌کنند. در تونس، بسیاری از مردم از دستگاه قضایی به‌دلیل کندی در بررسی پرونده‌ها شکایت دارند و حتی از «رفتار نابرابر» دستگاه قضایی علیه خود می‌گویند. همچنین بر اساس گزارش‌ها، رئیس‌جمهور تونس که شُورای عالی قضایی این کشور را به رشوه و فساد متهم کرده، از ماهه پیش با این شورا اختلاف داشت و این انحلال، در ادامه یک سری حملات لفظی رئیس‌جمهور علیه شوراست. او به‌طور عمده از

نگاهی به تحولات سیاسی اخیر تونس

در مسیر دیکتاتوری!؟

امین‌الاسلام تهرانی

روند کنونی تحقیقات قضایی درباره تورم دو فعال چپگرا، سعیدی ولعید و محمد مرتضی در سال ۲۰۱۳ ناراضی بوده است.

سعید قضات شورای عالی قضایی را متهم کرده که کرسی‌ها و انتصاب‌های قضایی را «می‌فروشند و براساس وابستگی‌های خود عمل می‌کنند.» او مدعی شد که برخی از قضات توانسته‌اند از این سعید قضات شورای عالی قضایی را متهم کرده چپگرا، سعیدی ولعید و محمد مرتضی در سال ۲۰۱۳ ناراضی بوده است.

سعید قضات شورای عالی قضایی را متهم کرده که کرسی‌ها و انتصاب‌های قضایی را «می‌فروشند و براساس وابستگی‌های خود عمل می‌کنند.» او مدعی شد که برخی از قضات توانسته‌اند از این سعید قضات شورای عالی قضایی را متهم کرده چپگرا، سعیدی ولعید و محمد مرتضی در سال ۲۰۱۳ ناراضی بوده است.

راه، مبالغه‌هنگفتی را دریافت‌کنند. به عقیده برخی ناظران، منظور رئیس‌جمهور تونس از «وابستگی‌ها»، ارتباطات احتمالی قضات با حزب اسلام‌گرای البته تونس است و هدف اصلی این اقدام قیس سعید، محدود کردن بیشتر قدرت عمل این حزب است که اکثریت پارلمان را در اختیار دارد.

دریچه‌ای به جهان khareji@kayhan.ir

رئیس‌جمهور تونس پس از ایجاد اخلال در کار دولت و پارلمان اکنون علیه شورای عالی قضایی دست به کار شده و آن را پلمب کرده است، اقداماتی علّام بازگشت دیکتاتوری به این کشور خوانده شده است. برخی تحلیلگران این اقدامات را به عنوان نشانه‌ای از یک کودتا تفسیر کردند و آن را شبیه اقدامی که «عبدالفتاح سیسی» رئیس‌جمهور مصر، در سال ۲۰۱۳ علیه دولت «محمد مرسی» انجام داد، دانستند. به‌ویژه آنکه دولت مصر اکنون نیز از رئیس‌جمهور تونس حمایت کرده است.

👇👇

برای تقویت اقتدار خود به ارتش تکیه کند؟ همچنین اقدامات اخیر قیس سعید در بحبوحه مذاکرات تونس با صندوق بین‌المللی پول است. تونس که بدهی‌های سنگینی به این صندوق دارد، قصد دارد برای چهارمین بار طی ۱۰ سال گذشته، از این صندوق وام بگیرد. اما چنین وامی بدون تعهد این کشور به انجام اصلاحات اقتصادی درنکاح خواهد بود.

در پایان باید توجه کرد اکنون، علی‌رغم تظاهرات مکرری که چند هفته یک بار علیه رئیس‌جمهور صورت می‌گیرد، بسیاری از تونسی‌ها کسه طی سال‌های اخیر از تداوم مشکلات و ناکارآمدی دولت انتقاد دارند، با برخی از اقدامات قیس سعید برای در دست گرفتن ابتکار عمل در عرصه مدیریت کشور موافق هستند و نسبت به آن ابراز رضایت می‌کنند ولی به نظر می‌رسد که نسبت به آینده این اقدامات چندان نگرانی ندارند. البته خود قیس سعید با اشاره به جمله‌ای از «شارل دوگل»، هجدهمین رئیس‌جمهور فرانسه، گفته

دیگر به اندازی کافی سن برای دیکتاتور شدن را ندارد؛ اما این پرسش تونسی مطرح است که آیا میل به قدرت سن‌بردار است؟ سعید پس از اقداماتش علیه دولت و پارلمان وعده داده بود که در مورد آینده کشور گفت‌وگویی را با تونسی‌ها آغاز می‌کند. اما حالا با این اقدامات قضای کشورش را تحت کنترل خود درآورد. «سلیم خراط» تحلیلگر سیاسی به خبرگزاری فرانسه گفت با انحلال شورای قضایی تونس، سعید «کار خود را برای برچیدن هر نهاد و هر ضد قدرتی که طی ۱۰ سال گذشته وجود داشته به پایان می‌برد.» با این حال، برخی از تحلیلگران معتقدند که منتقدان رئیس‌جمهور تونس در این زمینه فقط نخبگان و روشنفکران و بخشی از دستگاه قضایی است که نسبت به آینده حکمیت قانون در این کشور نگرانند. به باور این دسته از کارشناسان،

هیچ تأثیری در سرزمینش نداشت و شاید کسی دیگر روز ۱۹ سپتامبر ۲۰۱۹ (روز مرگ بن‌علی) را به یاد نیاورد.

انحلال، آری یا نه؟

پس از تمام واکنش‌ها چند روز پیش وزیر دادگستری تونس اعلام کرد که رئیس‌جمهوری این کشور هرگز شُورای عالی قضایی را منحل نخواهد کرد. «لیلی جفال»، وزیر دادگستری تونس اعلام کرد که قیس سعید، رئیس‌جمهوری این کشور هرگز شُورای عالی قضایی را منحل نخواهد کرد؛ اما قانون تنظیم‌کننده آن را تغییر خواهد داد

صفحه ۸

پنج‌شنبه ۲۸ بهمن ۱۴۰۰

۱۵ رجب ۱۴۴۳ - شماره ۲۲۹۶۸

سیاستمداران انقلابی و دموکراسی‌خواه تونس در زمان بعد از تصویب قانون اساسی تونس نتوانستند فعالیت منسجم و موثری برای بهبود وضعیت اقتصادی و اجتماعی مردم انجام دهند. آنها بیشتر درگیر رقابت‌های سیاسی شده و از دید کثیری از مردم تونس به نوعی بیگانه محسوب می‌شدند. همچنین اصلاح و بازسازی نهادهای حاکمیتی تونس بر اساس قانون اساسی جدید با موانع زیادی مواجه بود که آن را زمان‌بر کرده و اجازه نداد تا قوانید نظام سیاسی جدید عملاً آشکار شوند. به عنوان نمونه یاسعدی مورد حقوقی اعم از قوانین عادی، آئین‌نامه‌ها و روال‌های قضایی باید تغییر پیدا کنند تا الزامات قانون اساسی جدید رعایت شود اما وجود اختلافات سیاسی و موانع نهادی باعث شده علی‌رغم گذشت هفت سال این اتفاق نیفتد؛ استمرار فساد و گسترش آن بخش‌هایی از جامعه تونس را به این نتیجه رساند که در عرصه سیاسی فقط دردها جا به جا شدند. این نگاه به مرور باعث کاهش ارزش و جذابیت موازین دموکراسی در افکار عمومی شده است.

حال بزرگ‌ترین چالش و مانع نیروهای انقلابی تونس تصحیح این ذهنیت و سازماندهی جنبش مردمی مشابه سال‌های اولیه انقلاب تونس است بتوانند یک نیروی موازنه‌بخش در برابر یکه‌سالاری ائتلاف قیس سعید و ارتش خلق کنند. از سوی دیگر انسجام و همگرایی بین گروه‌های مختلف سیاسی و نیروهای جامعه مدنی تونس پایین است. در غیاب رهبری توانمند سیاسی و شفاف‌های موجود تشکیل ائتلاف سیاسی گسترده و موثر در هاله‌ای از ابهام است. حامیان قیس سعید با بزرگ‌نمایی پیرامون

این اقدامات قیس سعید، پرسش‌هایی را درباره رابطه او با ارتش تونس به وجود آورد؛ اینکه رئیس‌جمهور تونس از آنجا که مثل رئیس‌جمهور مصر یک فرد نظامی نیست، تا چه حد می‌تواند برای تقویت اقتدار خود به ارتش تکیه کند؟

👇👇

خطرات تروریسم و رجال سیاسی فاسد در تلاش برای دفاع از اقدامات اقتدارگرایانه قیس سعید و تفوق توسعه بر دموکراسی و دولت مرمی و ضرورت رهایی تونسس از منازعه‌های بی‌پایان گروه‌های سیاسی هستند. از این‌رو سرزوش دموکراسی شکننده تونس به رویارویی و زورآزمایی این دو نگرش گره خورده است. از سوی دیگر قیس سعید حتی با فرض عبور از چالش‌های سیاسی و خشنی کردن تحکات مخالفان در حوزه اقتصاد او حل مشکلات حکمرانی موانع زیادی دارد. او یک حقوقدان و استاد دانشگاه با تجربه است که در امر سیاست و مملکت‌داری تجربه لازم برای ائتلاف‌سازی و تصمیم‌گیری‌های بهینه را ندارد. کشور تونس به لحاظ اقتصادی در شرایط فلاکت‌باری به سر می‌برد. دولت تقریباً ورشکسته است و اگر نتواند پرداخت بدهی بانکها (بیلوات) را تا ماه آینده انجام دهد دچار فروپاشی اقتصادی می‌شود. نرخ تورم سالانه به نزدیکی هشت درصد رسیده که بیشترین رقم در دهه اخیر است. همچنین نرخ بیکاری به نزدیکی هجده درصد رسیده است. بیش از هفتاد هزار نفر از این بیکار و مزدیک مستویتجنگ هستند. مبنلا به ۱۹۹۹د شهز و نزدیک بیستوتجنگ هزار نفر در اثر این بیکاری و بیکاری هجده درصد رسیده است و همه‌گیری کووید۱۹ اجازه رونق به صنعت گردشگری نمی‌دهد. بدهی عمومی تونس نیز افزایش چشمگیری داشته و در سطح بالاتر از ۸۰ درصد تولید ناخالص داخلی تثبیت شده است.

منابع در دفتر روزنامه خود است.
و همکاری حماس و جهاد اسلامی برای احیای مقاومت و اقدام مسلحانه در کرانه باختری با اهداف سیاسی و فشار آوردن بر رژیم صهیونیستی باشد، البته پیگیری هدف راهبردی گروه‌های مقاومت در جنگ ۱۱ روزه مبنی بر مطرح شدن غزه به عنوان مدافع قدس را نیز نباید از نظر دور داشت. بنابراین می‌توان گفت شاهد نوعی درگیری‌های سازمان‌یافته و مقاومت مسلحانه هدفمند با اهداف سیاسی مشخص هستیم.

غزه برای کار در سرزمین‌های اشغالی را در نتیجه یک روند سیاسی از جمله مذاکرات در قاهره بین جنبش حماس و مقام‌های مصری افزایش داد و محدوده مجاز ماهیگیری نیز به همان محدوده قبل از جنگ ۱۱ روزه افزایش یافت. اما شاید مهم‌ترین اثر این درگیری‌ها تبدیل شدن مقاومت مسلحانه در برابر نیروهای رژیم اشغالگر در کرانه باختری به یک روال و هنجار برای فلسطینی‌ها باشد که می‌تواند پیامدهای امنیتی فوق‌العاده مخربی برای رژیم صهیونیستی در پی داشته باشد. چرا که تاکنون مقاومت‌های مسلحانه بیشتر در شهر جنین در شمال کرانه باختری بوده و برخی نیز در اطراف قدس بوده است اما امکان سرایت این نوع درگیری‌ها به سایر نواحی کرانه باختری نیز وجود دارد.

آتش‌بس ششکل گرفته پس از جنگ هنوز تثبیت نشده و رژیم صهیونیستی فعلاً با وساطت مصر و دیگر میانجی‌ها مانع از درگیری دوباره و تشدید تنش‌ها با غزه شده است. بنابراین یک کارزار متقابل سیاسی و روند مذاکراتی غیرمستقیم در جریان است که طی آن هر دو طرف به دنبال کسب امتیازات بیشتر هستند. در یک طرف رژیم صهیونیستی با انجام عملیات‌های برای بازداشت افراد جدید به دنبال افزایش اهرم‌ها و تقویت موضع مذاکراتی خود در قرارداد احتمالی میانه است. چرا که تاکنون مقاومت‌های مسلحانه سراست که طبیعتاً چنین عملیات و بازداشت‌هایی احتمال درگیری‌های مسلحانه را افزایش می‌دهد. رژیم نیز به دنبال کسب امتیازات بیشتر است. در طرف دیگر نیز گروه‌های مقاومت با حمایت از چنین درگیری‌های مسلحانه‌ای به دنبال ارسال پیام به رژیم صهیونیستی هستند که در صورت عدم پایبندی این رژیم به تعهدات خود مطابق آتش‌بس، گزینه‌های مختلفی برای مقابله این رژیم در اختیار دارند. تداوم این درگیری‌ها می‌تواند رژیم صهیونیستی را وادار به کاهش فشارها بر اسرا، دادن امتیاز بیشتر در قرارداد میاده اسرای احتمالی و تلاش برای کاهش تنش‌ها با غزه شود.

این گذرگاه مرزی غزه با مصر وارد شده و برای سال‌ها

پیگیری هدف راهبردی گروه‌های مقاومت در جنگ ۱۱ روزه مبنی بر مطرح شدن غزه به عنوان مدافع قدس را نیز نباید از نظر دور داشت.

👇👇

مقابل حماس به دنبال جذب کمک‌های مالی بین‌المللی به منظور بازسازی غزه، آزادی اسرای فلسطینی با تعداد هر یک بیشتر طی یک قرار مجادله اسرا، و کاهش محاصره اقتصادی از جمله باز شدن گذرگاه‌های مرزی غزه است. بخشی از درگیری‌های مسلحانه اخیر در کرانه باختری در این بافت و زمینه با ن‌نگاه به چنین روندهای سیاسی قابل تحلیل است.

بر این اساس در یک طرف رژیم صهیونیستی با انجام عملیات‌هایی برای بازداشت افراد جدید به دنبال افزایش اهرم‌ها و تقویت موضع مذاکراتی خود است که طبیعتاً چنین عملیات و بازداشت‌های احتمال درگیری‌های مسلحانه را افزایش می‌دهد.

در طرف دیگر نیز گروه‌های مقاومت نیز با حمایت از چنین درگیری‌های مسلحانه‌ای به دنبال ارسال پیام به رژیم صهیونیستی هستند که در صورت عدم پایبندی این رژیم به تعهدات خود مطابق آتش‌بس، گزینه‌های مختلفی برای مقابله این رژیم در اختیار دارند.

تفاوت‌ها یا درگیری‌های پیشین

به نظر می‌رسد درگیری‌های حدود یک ماه گذشته که مخصوصاً پس از فرار ۶ اسیر

این رژیم اشغالگر داشت. چه این که بسیاری از درگیری‌های مسلحانه مذکور در پی این اقدام اسرا بودند. به علاوه این اقدام اسرا، رژیم صهیونیستی را واداشت که برای جبران شکست امنیتی و تحقیر شدن در عملیات فرار از زندان، سیاست مثبت آهنین خود را به منظور بازیابی حیثیت خود به نمایش بگذارد. بدین منظور این رژیم طی عملیاتی وابسته به حماس و حماس و جهاد در کرانه باختری پرداخت که درگیری‌های مسلحانه را در پی داشت.

اما علت بنیادی این درگیری‌ها را باید در زمان

یک اثر مهم این درگیری‌ها می‌تواند وادار کردن رژیم صهیونیستی به پذیرش درخواست‌های فلسطینی‌ها در زمینه مبادله اسرا و همچنین بهبود وضعیت اسرا در زندان‌ها باشد.

👇👇

بررسی چرایی و نتایج

درگیری‌های مسلحانه دامنه‌دار در کرانه باختری

پیش از عملیات تونل آزادی و پس از جنگ ۱۱ روزه در اردیبهشت سال جاری جستجو کرد، طی این جنگ که از سوی مقاومت غزه در حمایت از سلاکین قدس در برابر تجاوزگری‌های رژیم صهیونیستی شکل گرفته بود همستگی بالای فلسطینی‌ها در کرانه باختری و اراضی اشغالی ۱۹۴۸ بسا غزه نمایان شدند و این جنگ تأثیرات چشمگیری بر نگاه فلسطینی‌ها به مقاومت در

شاید مهم‌ترین اثر این درگیری‌ها تبدیل شدن مقاومت مسلحانه در برابر نیروهای رژیم اشغالگر در کرانه باختری به یک روال و هنجار برای فلسطینی‌ها باشد که می‌تواند پیامدهای امنیتی فوق‌العاده مخربی برای رژیم صهیونیستی در پی داشته باشد.

👇👇

به یک ترتیب سیاسی با حماس برای ایجاد آتش‌بس طولانی مدت، آزادی اسرا و پس گرفتن اجساد سربازان این رژیم نزد حماس و همچنین جلوگیری از فرار گرفتن کمک‌های مالی بین‌المللی در اختیار حماس به منظور حفظ اهرم اقتصادی خود علیه غزه و جلوگیری از افزایش قدرت حماس و گستره مقاومت در این باریکه است. در طرف